

Таблиця 8. (Витяг). Дисертації кандидатів філософських наук О. Матвієнко і Н.Фіалко

<p>Матвієнко О. Краса як атрибут природи і культури (30.06. 2016 р.)</p>	<p>Фіалко Н. Гуманізація вищої освіти: змістовно-функціональні аспекти. (29.12.2015)</p>
<p>С.53 Т. Манн зазначав, що Ф. Ніцше належав до того широкого інтелектуального руху на Заході, який дав світу С. К'єркегора, А. Берґсона, О. Шпенглера та багатьох інших. Він втілює історично неухильне обурення духу проти раціоналізму, який панував у XVIII – XIX століттях [320, с. 10]. У праці «Про істину та оману в позаморальному сенсі» (1883) Ф. Ніцше зазначав, що інтелект – це лише інструмент пристосування людини до світу, засіб виживання на кшталт рогів та зубів у тварин. Він зневажав розум за те, що той не стільки пізнає світ, скільки його схематизує і вихолощує глибинні життєві інтенції. Л. Шестов стверджував: «Усі «чесноти», якими зазвичай вихваляється розум, – мудрість, справедливість, красномовство – виявляються безсилими проти відчаю, котрий знаменує собою вичерпаність усіх можливостей, остаточну неминучість» [305, с. 196]. На переконання ж М. Фуко, «розум – це різновид катівні; і тортури ним бувають ще дошкульнішими і витонченішими, ніж у концентраційних таборах» [326, с. 97]. А. Камю не відмовив собі у задоволенні поіронізувати: «Цей розум – всеохоплюючий, практичний або моральний, цей детермінізм, ці категорії, які все «пояснюють», насправді смішні для розважливої людини» [322, с. 37], а К. Г. Юнг наголошував: «Раціональність життя і світу ніколи не була доведена; навпаки, існують</p> <p>С.54 серйозні підстави вважати їх ірраціональними – точніше, такими, які в своїх остаточних вердиктах опиняються по той бік людського розуму» [332, с. 48].</p> <p>...</p> <p>Тут простежуються очевидні світоглядні паралелі з концептуальною тезою Г. Лейбніца у «Нових дослідях людського розуму»: «У нашому розумі нема нічого такого, чого вже не дрімало б у вигляді химерних уявлень у темній душі» [330, с. 34]. У даному контексті цілком доречним виявиться зауваження М. Фуко: «Божественна мудрість, сяйво якої явлене людині, не є розумом» [292, с. 51]. Він наполягав, що, за великим рахунком, все – лише божевілля; за малим рахунком, все – не більше, ніж божевілля. Аргументуючи свою позицію, Фуко додавав: «Всі нібито безглузді химери й образи</p>	<p>С.110 Т. Манн зазначав, що Ф. Ніцше належав до того широкого інтелектуального руху на Заході, який дав світу С. К'єркегора, А. Берґсона, О. Шпенглера та багатьох інших. Він втілює історично неухильне обурення</p> <p>С.111 духу проти раціоналізму, який панував у XVIII – XIX століттях [327, с. 10]. У праці «Про істину та оману в позаморальному сенсі» (1883) Ф. Ніцше зазначав, що інтелект – це лише інструмент пристосування людини до світу, засіб виживання на кшталт рогів та зубів у тварин. Він зневажав розум за те, що той не стільки пізнає світ, скільки його схематизує і вихолощує глибинні життєві інтенції. Л. Шестов стверджував: «Усі «чесноти», якими зазвичай вихваляється розум, – мудрість, справедливість, красномовство – виявляються безсилими проти відчаю, котрий знаменує собою вичерпаність усіх можливостей, остаточну неминучість» [306, с. 196]. На переконання ж М. Фуко, «розум – це різновид катівні; і тортури ним бувають ще дошкульнішими і витонченішими, ніж у концентраційних таборах» [341, с. 97]. А. Камю не відмовив собі у задоволенні поіронізувати: «Цей розум – всеохоплюючий, практичний або моральний, цей детермінізм, ці категорії, які все «пояснюють», насправді смішні для розважливої людини» [330, с. 37], а К. Г. Юнг наголошував, що раціональність життя і світу ніколи не була доведена; навпаки, існують серйозні підстави вважати їх ірраціональними – точніше, такими, які в своїх остаточних вердиктах опиняються по той бік людського розуму.</p> <p>Тут простежуються очевидні світоглядні паралелі з концептуальною тезою Г. Лейбніца у «Нових дослідях людського розуму» писав, що у нашому розумі нема нічого такого, чого вже не дрімало б у вигляді химерних уявлень у темній душі. У даному контексті цілком доречним виявиться зауваження М. Фуко: «Божественна мудрість, сяйво якої явлене людині, не є розумом» [283, с. 51]. Він наполягав, що, за великим рахунком, все – лише божевілля; за малим рахунком, все – не більше, ніж божевілля. Аргументуючи свою позицію, М. Фуко додавав: «Усі нібито безглузді</p>

<p>божевілля насправді є елементами незбагненого, прихованого від усіх езотеричного знання» [292, с. 41].</p> <p>...</p> <p>С.55 Як писав М. Бердяєв, «істина може відкритися завдяки мистецтву Достоєвського або гностичній містиці Бьоме у значно більшій мірі, ніж у випадку Когена або Гуссерля» [31, с. 271-272]. М. Екхарт стверджував, що продуктивна рефлексія з нагоди божевілля можлива лише в разі витлумачення цього явища як неконституйованого аспекту раціональності. Між іншим, у багатьох мовах явища, котрі віддзеркалюють божевілля та пророцтво, позначаються одним словом. Це не випадково – власне, з божевілля розум і запозичує свої дивовижні здібності.</p>	<p>химери й образи божевілля насправді є елементами незбагненого, прихованого від усіх езотеричного знання» [238, с. 41].</p> <p>Як писав М. Бердяєв, «істина може відкритися завдяки мистецтву Достоєвського або гностичній містиці Я. Бьоме у значно більшій мірі, ніж у С.112 випадку Когена або Гуссерля» [29, с. 271-272]. М. Екхарт стверджував, що продуктивна рефлексія з нагоди божевілля можлива лише в разі витлумачення цього явища як неконституйованого аспекту раціональності. Між іншим, у багатьох мовах явища, котрі віддзеркалюють божевілля та пророцтво, позначаються одним словом. Це не випадково – власне, саме з божевілля розум запозичує свої дивовижні здібності.</p>
<p>с.106 Аналізуючи процес генезису духовного життя будь-якого суспільства, ми неминуче дійдемо висновку про домінування в суспільстві певної світоглядної парадигми. Світогляд може змінюватися змістовно, але як імперативна умова всіх процесів пізнання він існуватиме завжди. Багатоманітність явищ навколишньої дійсності змушує суб`єкта прагнути до створення цілісної і несуперечливої картини світу, яка враховуватиме найбільш значущі наукові й позанаукові знання.</p> <p>Специфіка ж формування світогляду полягає в тому, що пізнанню завжди бракує наукових даних з тієї чи іншої сфери знання. Для вичерпного знання потрібна сукупність всього соціального й індивідуального досвіду, всієї практичної діяльності людства. Але така повнота досвіду пізнання і практики в принципі недосяжна. Саме тому і світогляд, і різні картини світу виконують компенсаторну функцію нівелювання нестачі сукупного досвіду людства, а принципова невичерпність світу орієнтує дослідника на необхідність коригувати знання і наявні уявлення про світ на принципах методологічного плюралізму.</p>	<p>с.117 Аналізуючи процес генезису духовного життя будь-якого суспільства, ми неминуче дійдемо висновку про домінування в суспільстві певної світоглядної парадигми. Світогляд може змінюватися змістовно, але як імперативна умова всіх процесів пізнання він існуватиме завжди. Багатоманітність явищ навколишньої дійсності змушує суб`єкта прагнути до створення цілісної і несуперечливої картини світу, яка враховуватиме найбільш значущі наукові й позанаукові знання.</p> <p>Специфіка формування світогляду полягає в тому, що пізнанню завжди бракує наукових даних з тієї чи іншої сфери знання. Для вичерпного знання потрібна сукупність всього соціального й індивідуального досвіду, всієї практичної діяльності людства. Але така повнота досвіду пізнання і практики в принципі недосяжна. Саме тому і світогляд, і різні картини світу виконують компенсаторну функцію нівелювання нестачі сукупного досвіду людства, а принципова невичерпність світу орієнтує дослідника на необхідність коригувати знання й уявлення про світ на принципах методологічного плюралізму.</p>